

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟ

ΓΕΝΙΚΑ

- Το γερουνδιακό είναι τριγενές και τρικατάληκτο ρηματικό επίθετο – ndus, nda, ndum, με παθητική σημασία και αντιστοιχεί στα ρηματικά επίθετα σε – τέος και – τος της ελληνικής και κάποιες φορές στη μετοχή παθητικού ενεστώτα ή μέλλοντα της αρχαίας ελληνικής:
Scribendus= γραπτός
Ferendus= ανεκτός
Amandus= αγαπώμενος
Laundandus= επαινεθσόμενος.
- Κοντά στο γερουνδιακό είναι συνήθως προσδιορισμός σε πτώση δοτική: **δοτική του ποιητικού αιτίου ή του ενεργούντος προσώπου (dativus auctoris)**¹ η οποία δηλώνει το πρόσωπο για το οποίο υπάρχει η υποχρέωση που πηγάζει από το ρήμα:
Π.χ:
Faciendum est mihi illud: εκείνο πρέπει ναπραχθεί από μένα (έχω υποχρέωση να πράξω εκείνο).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟΥ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
I. Επιθετικός Προσδιορισμός Βρίσκεται σε όλες τις πτώσεις αλλά η αιτιατική είναι πάντα εμπρόθετη	<i>Facinus laundandus</i> (πράξη επαινετέα) <i>Homo non ferendus</i> (άνθρωπος μη ανεκτός)
II. Κατηγορούμενο Βρίσκεται με το ρήμα <i>sum</i> , με το οποίο σχηματίζει τύπους της λεγόμενης παθητικής περιφραστικής συζυγίας . Υπάρχουν δύο συντάξεις του: Α) ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ Όταν το γερουνδιακό προέρχεται από ρήμα μεταβατικό που συντάσσεται με αιτιατική (αντικείμενο σε αιτιατική πτώση). Το γερουνδιακό συμφωνεί με το ουσιαστικό στο οποίο αποδίδεται σε γένος, πτώση και αριθμό.	<i>Patria est nobis amanda</i> = <i>ή πατρίς αγαπητέα</i> <i>έστί</i> <i>ήμῖν</i> , πρέπει η πατρίδα να αγαπάται από εμάς, πρέπει εμείς να αγαπάμε την πατρίδα, (το γερουνδιακό <i>amanda</i> προέρχεται από το μεταβατικό ρήμα <i>amo</i> : <i>amo patriam</i>). <i>Libri nobis legendi sunt</i> = <i>ἀναγνωστέα</i> <i>έστί</i> <i>ήμῖν</i> <i>τά βιβλία</i> , τα βιβλία πρέπει να διαβάζονται από εμάς, πρέπει εμείς να διαβάζουμε τα βιβλία, (το γερουνδιακό <i>lego</i> προέρχεται από το μεταβατικό ρήμα <i>lego</i> : <i>lego librum</i>).

¹ Δοτική του ενεργούντος προσώπου ή του ποιητικού αιτίου τίθεται με: **α)** γερουνδιακό: *faciendum est mihi illud*, **β)** μετοχή παθητικού Παρακειμένου: (*auditus, cognitus, exploratus, institutum*..): *mihi consilium iamdiu captum est γ)* παθητικούς τύπους (σπάνια): *honesta bonis quaeruntur*.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕ DEBEO+ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

Τρέπουμε προσωπική σύνταξη του γερουνδιακού ως εξής:

1. Στη θέση του sum χρησιμοποιούμε το debeo σύμφωνα με το χρόνο και την έγκλιση που είχε το sum.
2. Από το γερουνδιακό σχηματίζουμε το απαρέμφατο σε Ενεστώτα ενεργητικής φωνής. Αν το γερουνδιακό είναι από αποθετικό ρήμα τότε το απαρέμφατο θα είναι παθητικού Ενεστώτα.
3. Από τη δοτική προσωπική του ποιητικού αιτίου ή του ενεργούντος προσώπου θα δημιουργηθεί σε ονομαστική πτώση το υποκείμενο του debeo
4. Θέτουμε το debeo στο πρόσωπο και αριθμό του υποκειμένου.
5. Από το υποκείμενο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας, σχηματίζουμε σε αιτιατική το αντικείμενο του απαρεμφάτου.

*Patria **est** nobis amanda*

Libri nobis legendi sunt

*Patria **est** nobis amanda*

Το est είναι Οριστική Ενεστώτα άρα το debeo θα είναι στον ίδιο χρόνο και έγκλιση

amanda: amare

nobis :nos

debemus

patria: patriam

Nos debemus patriam amare.

Nos debemus libros legere.

B) ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Όταν το γερουνδικό προέρχεται από ρήμα αμετάβατο ή μεταβατικό αλλά συντάσσεται με άλλη πτώση εκτός της αιτιατικής ή που έχει ως συμπλήρωμα εμπρόθετο προσδιορισμό. Τότε είναι σε **ουδέτερο γένος με το est: ndum est.**

Militibus pugnandum est fortiter = *τοῖς στρατιώταις γενναίως μαχητέον ἐστίν, δεῖ τοὺς στρατιώτας γενναίως μάχεσθαι*, πρέπει οι στρατιώτες να μάχονται γενναία. (Το γερουνδικό pugnandum προέρχεται από το αμετάβατο ρήμα pugno).

Legibus obtemperandum est = *πειστέον ἐστὶ τοῖς νόμοις, δεῖ πείθεσθαι τοῖς νόμοις*, πρέπει να υπακούμε στους νόμους. (Το γερουνδικό obtemperandum προέρχεται από μεταβατικό ρήμα (obtemperando) που όμως συντάσσεται με δοτική.

ad omnia non respondendum est= *οὐκ ἀποκριτέον ἐστὶ πρὸς πάντα, οὐ δεῖ ἀποκρίνεσθαι πρὸς πάντα*, δεν πρέπει να απαντάμε σε όλα. (Το γερουνδικό respondendum είναι από το μεταβατικό ρήμα respondeo αλλά εδώ έχει ως συμπλήρωμα: εμπρόθετο προσδιορισμό).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΡΟΣΩΠΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕ ΟΡΟΤΕΤ+ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ Όπως στην αρχαία ελληνική με τα ρηματικά επίθετα σε –τεος, έτσι και στη λατινική τρέπουμε την απρόσωπη σύνταξη του γερουνδιακού ως εξής: 1. Στη θέση του est (οποιοδήποτε τύπου του sum) θέτουμε το απρόσωπο ρήμα oportet : δει = πρέπει. 2. Στη θέση του γερουνδιακού θέτουμε το απαρέμφατο Ενεστώτα του ρήματος από το οποίο προέρχεται το γερουνδιακό. 3. Την τυχόν υπάρχουσα δοτική του ενεργούντος προσώπου την τρέπουμε σε αιτιατική ως υποκείμενο του απαρεμφάτου. 4. Το τυχόν υπάρχον αντικείμενο ή προσδιορισμός παραμένει αμετάβλητο. ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕ: DEBEO + ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ 1. Στη θέση του sum χρησιμοποιούμε το debeo απρόσωπο σύμφωνα με το χρόνο και την έγκλιση που είχε το sum.	Militibus pugnandum est fortiter = oportet milites fortiter pugnare. Legibus obtemperandum est = oportet obtemperare legibus ad omnia non respondendum est = non oportet respondere ad omnia
2. Από το γερουνδιακό σχηματίζουμε το απαρέμφατο σε Ενεστώτα ενεργητικής φωνής. Αν το γερουνδιακό είναι από αποθετικό ρήμα τότε το απαρέμφατο θα είναι παθητικού Ενεστώτα.	Subveniendum ↓ Το γερουνδιακό θα γίνει απαρέμφατο Ενεστώτα Ενεργητικής φωνής (από το ρήμα: subvenio): subvenire.
3. Από τη δοτική προσωπική του ποιητικού αιτίου ή του ενεργούντος προσώπου θα δημιουργηθεί σε αιτιατική πτώση το υποκείμενο του απαρεμφάτου.	tibi ↓ te
5. Το αντικείμενο του γερουνδιακού παραμένει αμετάβλητο. Subveniendum est reipublicae tibi.	reipublicae. Debet te subvenire reipublicae.

III. ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ Δηλώνει σκοπό και βρίσκεται σε ονομαστική ή αιτιατική. Αναφέρεται στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο του ρήματος αντίστοιχα. Στην ελληνική αποδίδεται είτε με τελική/ βουλητική πρόταση είτε με εμπρόθετο προσδιορισμό (προς+αιτιατική). Μπαίνει κοντά σε ρήματα που σημαίνουν: Δίνω: trado Πέμπω, επιτρέπω: mitto, permitto, concedo. Φροντίζω: curo Δέχομαι, λαμβάνω: accipio, suscipio, sumo, relinquo. Μισθώνω: loco.	Caesar pontem in Arare faciendum curat = Ο Καίσαρας φροντίζει να κατασκευάσει γέφυρα στον Άραρη ποταμό. (Το γερουνδιακό faciendum είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός στο αντικείμενο pontem)